

HJEMME HOS DAG

Tekst og foto: Atle Kildahl Torp (atle.torp@hl-media.no)

Dag fra Asker er av den typen entusiast som villig vekk lytter til andres erfaringer, deler opplevelser og bruker mye tid og krefter på å finne sitt nirvana. Om det er på grunn av dette han har blitt så ekstremt frittalende vites ikke, men at dette er et av de mest fargerike besøkene i Hjemme Hos-historien vil du nok være enig i.

Dag og jeg møttes på et nettforum for ca. fem år siden. Jeg hadde nettopp kjøpt meg ny subwoofer, og fornøyd som jeg var irriterte det meg at Dag – som jeg ikke kjente den gang – mente jeg burde sjekket grundigere før jeg gjorde innkjøpene mine. Men etter å ha sjekket opp litt, og funnet ut hva den godeste Dag hadde av erfaring var jeg ikke i tvil om at han visste hva han snakket om. Dermed bestilte jeg den største subwooferen fra SVS uhørt, helt fra USA. Det har jeg ikke angret et

sekund på, og siden den gang har jeg og Dag delt mange lydopplevelser. Han stilte også opp den gangen jeg søkte jobb som skribent i Hjemmekino, for det var hans oppsett jeg skrev min prøveartikkel om, og som gjorde at jeg fikk jobben. Man glemmer gjerne sine nærmeste, og det var akkurat det jeg følte da det plutselig slo meg, at Dag – og hans to fete oppsett – skulle jo så absolutt vært gjenstand for et besøk til. Bare denne gangen litt mer offisielt. For ikke bare har han en ekstrem interesse for

lyd. Han er også en person som ikke er redd for å si hva han mener, selv om det nå og da gjør han upopulær i visse kretser. Dessuten har han tonnevis av erfaring, og han er ikke redd for å tenke annerledes. Så da jeg presenterte ideen om å lage en Hjemme Hos-reportasje for han syntes han det hørtes morsomt ut og ønsket meg hjertelig velkommen.

Filosofi

Dag har eid, lånt og testet en mengde ut-

styr. Fra NAD til Pass Labs, fra Audiopro til Revel og fra Oppo til Esoteric. Til tider har det vært dyrt og billig om hverandre, men det er ikke pris som avgjør hvor vidt utstyret blir stående eller ikke hos Dag. Her er det nemlig kun ytelse som gjelder! For hvor mange er det som tør innrømme at de synes en billig receiver er den perfekte forforsterker i et oppsett som inkluderer høyttalere og effekttrinn i 100-tusenkronersklassen? Eller at kilde og forforsterker som regel er jåleri og bortkastede penger? Man kan være overbærende med

dem som av økonomiske årsaker har slike meninger, men det er litt vanskeligere å avfeie Dag sine meninger som tomt snakk. For det er ingen tvil om at han kan ta seg råd hvis han vil, og han har In Facto eid mye grovt utstyr. Det er som Dag så korrekt påpeker skummelt å fortelle om egne meritter, for Janteloven overholdes nærmest som Sjarialover under Taliban-styre her til lands. Men vi tar sjansen på å gjøre det allikevel. Dag har satt opp en liste over utstyr han selv husker å ha hatt, og den listen er ikke kort. 17 par fronthøyttalere,

29 effektforsterkere, 13 subwoofere, 6 par bakhøyttalere, 9 receivere og noen preamper og CD/DVD-spillere utgjør erfaringsgrunnlaget. Så selv om Dag selv påstår at han ikke interesserer seg så mye for selve utstyret tillater vi oss å tvile litt på akkurat det. Formålet derimot, tviler vi ikke et sekund på: Opplevelse, moro og fun-faktor. Men hvordan startet alt dette - denne lange veien med masse testing, prøving og feiling? Dag er mye mer interessert i å snakke om nåtiden enn om fortiden, men han forteller allikevel om hvordan det hele startet for alvor:

svært høye nivåer, selv om jeg ikke spiller så høyt lengre. Jeg har testet knallhardt mellom Kappa og Swans, og Swans spiller mindre anstrengt, de har bedre oppløsning og de er roligere i toppen. Kappaene var ikke åpne nok i diskentområdet, selv om de alltid var morsomme å høre på.

– Så Swans er like morsomme som Kappa? Jeg forsøker å gni det inn.

Dag overhører sarkasmen. Han har hørt det før, og har åpenbart utviklet et panser som sørger for at harselering mot hans elskede høyttalere preller av som vann på gåsa.

– Jeg har et par prinsipper jeg aldri viker bort fra, sier han etter å ha trukket pusten. Dag har åpenbart noe på hjertet. Det første er at jeg skal kunne sitte og høre på musikk så lenge jeg gidder uten å tenke på at jeg trenger pause. Den eneste måten å få til det på er at anlegget spiller uanstrengt på en måte som ikke gir lyttetretthet.

Anlegget må også kunne gjengi musikk fullfrekvent, altså med nok bass. Jeg er nok det mange vil karakterisere som en bassjunkie, men tenk over dette: Når man tar seg en øl skurrer man gjerne opp lyden et hakk eller to. Og man vil gjerne ha mye bass når man er på en liten snurr. Det sies at fra barn og fulle folk hører man sannhet, noe som stemmer med min erfaring. Så da er det vel åpenbart?

– Hva er åpenbart, spør jeg selv om jeg aner en rød tråd.

– At man egentlig ønsker seg mye bass og høy lyd! Dag gliser fra øre til øre over å ha scoret et saftig poeng, og jeg kan ikke annet enn å tenke at han har helt rett.

– Egentlig begynte det hele med Infinity Kappa 9.2i. Disse var utrolig krevende å drive, og jeg hadde egentlig ikke budsjett til å kjøpe noe som garantert klarte jobben. Det er derfor jeg hele tiden har kjøpt og solgt utstyr, og alltid gått oppover på kvalitetsstigen. Det var så enkelt som at hvis en forsterker gikk varm og kuttet ut på en fest var dens dager talte. Så etter hvert kom jeg opp på et nivå hvor kraft ikke var noe problem. Og det var på dette nivået jeg begynte å erfare at det var til dels enorme forskjeller på effekttrinn. For eksempel opplevde jeg at Rotel og Parasound kunne levere kraft, men at det låt kjedelig. Det var også betenkelig at en NAD 218 til brøkdelen av prisen spilte langt bedre, og leverte vel så bra effekt-messig. Og at en gammel brukt Nakamichi fungerte fabelaktig i toppregisteret men falt i gjennom med slapp bass, mens den relativt billige Usher 3.0 hadde uante kvaliteter. Sistnevnte var, sammen med Plinius SB-300, de beste effekt-trinnene jeg har hatt etter McIntosh MC-602. Dette er bare eksempler på hvordan komponenter som ofte har veldig like spesifikasjoner kan spille totalt forskjellig, og jeg ble for alvor klar over hvor viktig det var å velge rett utstyr i forhold til den jobben jeg ønsket å få utført.

– Kappa 9.2i, sier jeg misbilligende. Hva er det med deg og disse høyttalene? Så lenge jeg har kjent Dag har han hatt en rekke høyttalere, men han har alltid gått

tilbake til Kappaene – som i motsetning til alt annet han har hatt aldri har blitt solgt, bare utslitt. Av den grunn har han også hatt tre par av denne velvoksne mastodonten.

– Det er da åpenbart, sier Dag. De er morsomme som få, i alle fall så lenge de får gode arbeidsforhold. Svære elementer og stort kassevolum. Mye og høy godlyd. Men nå er de byttet ut, kanskje for godt. Dag ser litt betuttet ut.

– For godt? Har du solgt dem, sier jeg forhåpningsfullt.

– Jeg kommer aldri til å selge dem. De står på kontoret, og fungerer som PC-høyttalere, sier Dag og flirer.

– Jeg regner med at du ikke sitter i et åpent kontorlandskap, spør jeg og ser for meg flere festlige scenarioer.

– Neida, jeg har eget kontor, sier Dag. Dessuten synes kollegaene det er morsomt. Og aldri har det vært så gøy å gå på jobben, legger Dag spøkefullt til.

Hi-Fi utbasunert som for Speakers' Corner

Men nå har du altså byttet, fastslår jeg og tar meg en stor slurk kaffe. At Dag har byttet ut Kappaene, og attpåtil påstått at nå er det sannsynligvis for godt, fremstår for meg som noe i nærheten av at verden ikke står

til påske.

– Swansene er enda bedre enn Kappaene, sier Dag med overbevisning. De har større membranflate og mer kassevolum, og det merkes godt. På lik linje med Kappaene spiller dem uanstrengt også på

Utstyr Stereooppsett

Elektronikk:

- McIntosh MC-602
- Marantz SA-15S1
- Yamaha RX-V3900
- Pioneer DV-668

Høyttalere:

- Swans F1.1F
- Infinity Kappa 7.1
- SVS PB12-Plus

TV:

- Pioneer XDE-506 50"

Kabler:

- Usher Rapport
- Profigold

– Jeg antar at du spiller med subwoofere koblet inn hele tiden, sier jeg for å holde tråden litt til.

– Nesten alltid, bekrefter Dag.

– Og hvorfor akkurat SVS, spør jeg selv om jeg vet svaret. Dag var nemlig den uoffisielle oppdageren av SVS i Norge. Jeg ber han om å fortelle historien om hvordan han oppdaget denne produsenten av subwoofere.

– Dette kan man faktisk relatere til min andre hobby, nemlig bil. En tysker jeg diskuterte mye med på Infinityforumet mente jeg måtte høre de nye subwoofere hans. Dette var i følge han det råeste han noensinne hadde hørt, og på lik linje med meg hadde han testet en del. Og siden jeg skulle ned til Nürburgring for å kjøpe sammen bil med ham tok jeg samtidig turen innom for å høre på disse subwoofere. Han hadde importert to beist av noen basskasser, og etter et par minutters demonstrasjon skjønnte jeg at dette var nøyaktig etter min smak. Da jeg kom hjem bestilte jeg umiddelbart et par til meg selv. Og når folk kom for å høre på dem ble de også bitt av bassbasillen. Det er få subwoofere som virkelig graver seg ned i dypet, og ingen av de vi hadde testet var i nærheten av SVS. Dermed spurte folk om jeg ville bestille til dem også, og jeg hjalp til så godt jeg kunne. Jeg tjente ingenting på det, men det var heller ikke meningen. Jeg fikk dessuten mange nye bekjentskaper, blant annet deg. Dag ser fornøyd ut, og spør plutselig om jeg vil ha mer kaffe.

– Gjerne, sier jeg kjapt. Men hvordan har det seg at L-Sound begynte importen, spør jeg mens Dag setter på en ny kopp.

– Jeg kjente Jan Ove Lassesen som dri-

ver L-Sound, og hvis jeg ikke husker galt introduserte jeg han for min tyske venn. Så slik gikk det til. Selv hadde jeg jo en god jobb, og visste jeg ikke ville hatt tid til å drive en slik importvirksomhet på fritiden.

Dag kommer med kaffen, og jeg funderer litt over prioriteringen han har gjort ved valg av utstyr.

– Er det ikke litt sært å bruke en relativt billig receiver som forforsterker til et slikt oppsett, spør jeg til slutt.

– Noen vil kanskje mene det, sier Dag uten å la seg opphisse. Jeg har funnet ut at romkorleksjon er et av de viktigste kriteriene for å få den lyden jeg er ute etter. Jeg har testet mange forskjellige receivere, men det er Yamahas YPAO-system som har fungert best her hos meg. Den er helt uovertruffen i bruk, siden jeg først kan kjøre en automatisk justering og deretter gjøre manuelle justeringer. I rommene mine har jeg kunnet rette opp en masse

fleste utgjør den aller største flaskehalsen nytter det ikke å løse dette med tro og håp. De siste to prosentene kilde og forforsterker kan gi deg utgjør forsvinnende lite i den store sammenhengen, og tror man på dette er man sannsynligvis på et nivå hvor man ikke er særlig glad lengre.

– Hva med det engelskmennene sier da? Du har sikkert hørt uttrykket «Source First», spør jeg henslengt.

– Selvfølgelig, ler Dag. Dette virker å more han kostelig. De folka der kan jo gjerne ha en CD-spiller til hundre tusen, og små fuglekasser av noen høyttalere til et par tusen spenn. Men de som tenker slik aner ikke hva de går glipp av. Det blir som å sitte gjennomvåt av svette i ørkenen og prøve å vifte seg tørr med et plekter. Folk kan mene hva de vil, men min vei til målet er store høyttalere og store subwoofere.

– Mange Hi-Fi-purister mener at en 6,5" er mer enn nok, påpeker jeg og legger mer

krøll på frekvensgangen, og det har gjort mye for helheten i lydbildet. Stemmer kommer bedre frem i lydbildet, og bredden og stereoperspektivet blir langt bedre. Mange vil nok grøsse ved tanken på å bruke romkorleksjon i et stereooppsett, men jeg kunne ikke tenkt meg et liv uten.

– Men du tror ikke en skikkelig forforsterker og CD-spiller vil kunne veie opp litt for en litt feilaktig frekvenskurve da, spør jeg og spiller dum.

– Noen meter med internkabling av sølv og et og annet potmeter med gode toleranser er dessverre ikke nok er jeg redd. Det er ikke der skoen trykker. Nå vel, legger Dag til, jeg har testet masse dyre og bra greier, men når rommet hos de aller

ved på bålet.

– For all del, jeg har hatt små høyttalere selv, proklamerer Dag. Jeg har hatt både Focal Micro Utopia og Dynabel Euforia. Begge disse er imponerende til å være så små, men de ga meg ingenting jeg kunne bruke. Rett og slett kjedelig. Kanskje det er utseendet som plager meg? Jeg liker nemlig å se på store høyttalere, sier Dag lattermildt.

– Du er ingen purist altså, spør jeg. Jeg vil ikke la bålet brenne ut riktig enda, for kjenner jeg Dag rett har han mer å gå på.

– Heldigvis ikke, sier Dag. Altfor mange jakter på det nøytrale uten å bli gladere, bare særere. Jeg har nesten vært i samme situasjon selv,

men siden det aldri har gitt meg noe har jeg kommet meg raskt ut av det. For den dagen man tenker mer på komponentene enn på musikken er man ute og kjører. Og hvis puristene skal få bestemme kommer vi alle til å sitte med istykkertygde negler og høre på musikk vi ikke liker på anlegg vi ikke kan fordra. Den Polske Frijazzens tidsalder er allerede over oss, så det gjelder å motstå faenskapet.

– Men tror du veien til nirvana kun er slik du beskriver den da, spør jeg nå som jeg skjønner at tiraden er over.

– Selvfølgelig ikke, sier Dag fort. De har også litt rett, på lik linje med meg. Egentlig tror jeg de fleste vil være mest fornøyd med en mellomting, men dette må de oppdage selv. I alle fall hvis man går på messer eller butikkdemoer. For det er så mye man kan innbile seg. Og det er lett å bli påvirket i stundens alvor. Det skjønner man når det kommer til for eksempel kabler.

– Jasså, sier jeg fornøyd, og tenker med meg selv at her finnes upløyd mark. Hva med kabler?

– Jo, for man har gode og dårlige lyd-dager, gestikulerer Dag med et fornøyd uttrykk. Du har garantert opplevd det selv. Noen dager låter det forferdelig mens andre dager låter det fett. Så hvis man har kjøpt kabler til tusenvis av kroner og man har en god lyddag er det selvfølgelig kablene som var så bra. Og så tilkaller du kompisene og åpner en flaske vin mens du overøser de nye kablene med godord, og etter at flasken er tømt er dem enda bedre. Og dermed er det bevist.

– Så du har lakrissnører og sprengtråd formoder jeg, spør jeg frekt og kaster på hodet i retning av den feite svartmønstrede anakondaen som slanger seg over stuegulvet på jakt etter den store bakhøytaleren på høyre side.

– Uff. Den har du ikke sett, ler Dag og ser litt skyldbetyngt ut.

– Så du har fete kabler du også! For sikkerhets skyld kanskje, legger jeg spørrende til.

– Jada, jeg har faktisk fete kabler. Skal vi se hva de heter, sier Dag og lener seg over racket for å innhente mer fakta.

– Du husker ikke hvilke merker du har? Jeg flirer, og stiller meg ved siden av Dag for å se selv. Og det viser seg at signalkablene er av typen Usher Rapport og Profigold. Sistnevnte høres dog ut som et kinesisk sigarettmerke, men det som fanger min interesse er at det er forskjellige kabler til de to bakhøytalerne. Den ene

er en tykk og sannsynligvis dyr sak, mens den andre – som for øvrig ikke er synlig med mindre man lener seg over racket slik som vi gjør nå – er av Bilterma-typen.

– Hvorfor bruker du forskjellige kabler til bakhøytalerne, spør jeg overrasket.

– Fordi denne er synlig og må ta seg bra ut, sier Dag og braser ut i latter. Dessuten får bakhøytalerne klare seg selv.

– Hvilke konklusjoner kan vi trekke ut i fra dette, spør jeg fornøyd.

Jeg kan oppsummere det for deg, sier Dag og fortsetter uten å vente på svar. Bruk tid på å finne ut hvordan det skal høres ut for akkurat deg. Reis på besøk til andre entusiaster for å finne ut hva du liker. Det hjelper ikke at andre liker høye radmagre blondiner hvis du selv liker korte lubne brunetter. Det blir som med biler og bilkjøring. Har man for liten motor blir bilen bare et transportmiddel. Og dessuten kan aldri bilens ytelse rettferdiggjøre veien man kjører på, akkurat som anlegget aldri blir bedre enn rommet det spiller i. For høytalerne er som dekk og understell, mens effekttrinnet er som motoren. Kabler, forforsterker og kilde er som, ehh ... sigarettner og oppvarmede sidespeil. Ja, akkurat! Og romkorreksjonen er som gir-kassen. Der har vi det, skriv det!

– Vær du trygg, flirer jeg og sjekker at diktafonen ikke har gått tom for batteri.

Spille musikk?

Skal vi ikke sette på litt musikk, spør Dag etter å ha brygget enda mer kaffe. Jeg sier meg enig, og Dag setter på en musikk-DVD. Det er David Foster – *You're the Inspiration* – som legges i Pioneer-spilleren. Og for første gang får jeg selv høre hvordan dette systemet

spiller, noe jeg har gledet meg mer og mer til ettersom Dag har snakket seg varm. Og det første som slår meg er hvor lenge det er siden jeg har hørt et anlegg som spiller så lekent som det dette gjør. Det går dypt, og spillestilen er silkemyk – nesten elektrostatisk. Dag drar på litt og beviser at ide og gjennomførelse har fulgt filosofien om at underholdning ikke betyr at det må spille studionøytralt. Bassen griper tak i meg som om jeg var på en Kari Bremnes-

konsert, og mellomtonen er fantastisk til stede.

– Se, der peaket vi 1200 Watt, jubler Dag henrykt og peker på de store opplyste effektmeterne på den enorme McIntosh-en.

Jeg så det ikke, men tar hans ord på at det stemmer. For nå spiller vi ganske høyt, men allikevel føles det ikke slik. Det er fint lite som stikker seg ut og lager ubehag, men det høres heller ikke tilslørt ut slik det ofte gjør med såkalte lyttevennlige anlegg. Dags anlegg formelig oser av testosteron og kraft, og det er helt fritt for aggressive sibilanter. Alt i alt merker jeg at jeg koser meg stort, og flere ganger kjenner jeg hårene på armene reise seg når musikken innbyr til deg. Som når Michael Bublé spiller låta *Feeling Good* sammen med David Foster. På dette volumet ville de fleste strykere utfordret de aller fleste ører ganske kraftig, men det gjør det egentlig ikke her. For selv om instrumentene fortsatt er så tøffe som de skal være mangler de det stressende vellet av overtoner og harmoniske frekvenser jeg så ofte har opplevd i andre oppsett.

Sønnen til Dag kommer og lurar på når de har tenkt til å se den obligatoriske fredagsmatineen sammen, og siden det nå

Utstyr Kinooppsett

Elektronikk:

- Yamaha RX-V2700
- Denon DVD-3910

Høytalere:

- Swans F2.2
- Swans C2.2
- Dali Suite 0.8
- SVS PB12-Plus/2
- Focal Sib

Bilde:

- Panasonic PT-AE700
- Lerret 110"

engang er fredag kveld ønsker jeg ikke å trekke besøket ut i det evige. Jeg har hørt nok, og vi avslutter kvelden inne i kinoen. For Dag har nemlig en kino også. Vel, egentlig er det en kombinert kino, gjesterom og tørkerom. Lyden her inne er langt på vei lagt over samme lest som i stua, bortsett fra enda litt mer subwooferkraft. Og selv om rommet i følge Dag er et «møkkarom, akustisk sett», spiller det over all forventning.

Det skyldes i følge Dag romkorreksjon, mye membranflate, og nok effekt. I tillegg til korrekt plassering. For det har alt å si.

Oppsummering

Dag har to oppsett som begge er i toppklasse hva ytelse angår. Det er lett å mislike sterke meninger, men som regel er grunnen til dette at man selv føler seg truffet. Jeg burde i så fall være litt grinete selv, siden jeg lett kunne tolket Dag dit hen at også jeg har trått feil i min søken. Men jeg kjenner Dag for godt til å ta meg nær av det. For som han selv sier; man må erfare og ha egne meninger. Først da kommer man dit man vil.